

Informatienota voor de raad

Datum 11 mei 2021

Onderwerp	Spoor 1 Hervormingsagenda: Sterke sociale basis
Versienummer	

Portefeuillehouder Dorrit de Jong

Informant Astrid Dekker
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon 038 498 3268
Email A.M.Dekker@zwolle.nl
Bijlagen 1. Trendrapportage Sociale basis

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. Kennis te nemen van de voortgang spoor 1, het vormen van een sterke sociale basis in Zwolle

Datum 11 mei 2021

[Toelichting op het voorstel](#)

Inleiding

Uw raad heeft de visie sociale basis vastgesteld op 9 maart 2021. Een eerste stap in de hervorming naar een sterke sociale basis waar we de komende jaren tot 2023 aan werken. Nu de visie is vastgesteld hebben we een vergezicht en kunnen we starten met de nadere uitwerking. In deze nota informeert het college u over de stappen die genomen zijn om tot realisatie over te gaan. Het versterken van de sociale basis is een proces, we hebben daar tot 2023 voor uitgetrokken.

Kernboodschap

Vanuit de verschillende sporen van de Hervormingsagenda wordt gewerkt om te komen tot een sterke sociale basis, waar nadruk ligt op preventie en de beweging van zware naar lichte zorg. Met de visie Sociale Basis is vastgesteld om langs drie pijlers te komen tot een sterke sociale basis. Het gaat daarbij om de volgende pijlers:

1. Ambities waarbij de inwoner centraal staat,
2. Leren van resultaten en
3. Samen verder bouwen.

We zijn met alle drie van start gegaan, voor de leesbaarheid starten we in deze nota met een update van pijler 3.

Pijler 3. Samen verder bouwen

In oktober 2020 is een start gemaakt met de uitwerking van de pijler Samen verder bouwen. Het bouwen van een sterke sociale basis is een complex samenspel van inwoner, vrijwilligers, bestuurders,

Datum 11 mei 2021

professionals, college, raad en ambtenaren. Hier hebben we uitvoering aan gegeven door te starten met de gesprekstafels Sociale basis.

Uitvoerende tafels

In oktober 2020 hebben de eerste drie gesprekstafels sociale basis plaatsgevonden met betrokken partijen, inwonervertegenwoordiging en ambtenaren. Trends en actuele (beleids)ontwikkelingen zijn per ambitie opgehaald. In de tweede ronde in januari 2021 is gekeken welke ondersteuning nodig is, versterkt moet worden of ontbreekt. Ook is gekeken of er specifieke wijk- en stadsopgaves en of extra aandacht voor bepaalde kwetsbare inwoners nodig is. In stadsdeelgesprekken zijn signalen en ontwikkelingen benoemd samen met corporaties, polities en wijkteams. En specifiek voor de beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis zijn hiervoor gesprektafels in april 2021 georganiseerd. De opbrengsten vindt u deels in deze nota terug of zullen besproken worden in aanloop naar de begroting en de gesprekstafels in het najaar.

Bestuurlijke tafels

De gemeente is grote speler in het versterken van de sociale basis, onder ander als opdracht- of subsidiegever, als regisseur en als uitvoerder van wettelijke taken, zoals de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Jeugdwet en de Participatiewet. Maar ook andere partijen, zoals zorgverzekeraar en onderwijs, hebben een belangrijke rol in het realiseren van de gewenste beweging, namelijk het versterken van preventie en het voorkomen van zwaardere zorg. Ook zij bouwen aan, en hebben belang bij, een sterke sociale basis. Om ook met deze partijen tot goede afspraken te komen zijn de vier meest betrokken wethouders bij de sociale basis gestart met een bestuurlijk tafel sociale basis. De eerste bestuurlijke tafel heeft al plaatsgevonden en de tweede staat in de zomer gepland. Tijdens de tweede bestuurlijke tafel wordt nader ingegaan op een ieders rol en inzet bij het realiseren van de ambities en opgaves in de sociale basis.

Inwonervertegenwoordiging

Verder bouwen we ook samen met de inwoner aan een sterke sociale basis. Er zijn gesprekken geweest met de Participatieraad over diverse onderwerpen in de sociale basis. Ook hebben inwoners of inwonersvertegenwoordiging deelgenomen aan de gesprekstafels. Inwoners hebben ook via het Buurt-voor-Buurt onderzoek hun input geleverd. De uitkomsten hiervan zijn in de stadsdeelgesprekken besproken. Via de stadsdialoog armoedevrij hebben inwoners mee kunnen denken. Kwetsbare inwoners bepalen door hun vraag mede het aanbod. Input hierover krijgen we via cliëntervaringsonderzoeken, zoals die onder andere bij jeugdzorg, Wmo en beschermd wonen worden uitgevoerd.

Richting door raad en college

In de visie is al aangegeven dat sturing door raad en college een belangrijk onderdeel is in deze pijler. Die wens werd aan de gesprekstafels ook door partijen geuit. College heeft daarom op grond van de informatie uit de eerste benoemde gesprekken, nadere opgaves benoemd. De opgaves zijn

1. Sociale basis is klaar voor de schaa sprong.

Zwolle groeit en heeft ambities om verder te groeien. De sociale basis is het fundament van zorg en welzijn in de stad. De opgave is om te zorgen dat de sociale basis meegroeit en stevig genoeg blijft als we deze groeiambities realiseren. We willen grootstedelijke problematiek, zoals (jeugd)criminaliteit, een

Datum 11 mei 2021

toenemend aantal dak- en thuislozen, een tekort aan sociale woningbouw voorkomen. We willen ook in onze groeiende stad zelfredzame inwoners houden die in veilige en prettige buurten wonen.

2. De sociale basis is klaar voor langer en eerder thuis wonen.

Verschillende sporen uit de hervormingsagenda sturen op inwoners die langer en eerder thuis wonen. Jeugdigen en psychisch kwetsbaren die hulp nodig hebben, krijgen dat in hun gewone leven, op school of in de buurt. Ouderen wonen door voldoende ondersteuning langer thuis. Ondersteuningsvormen zijn afgestemd op deze bewegingen en versterken samenwerking tussen zorg en welzijn, tussen specialistische zorg en preventie, tussen formele en informele ondersteuners. Deze inwoners kunnen in de wijk elkaar ontmoeten, deelnemen aan sportieve, culturele of welzijnsactiviteiten. Waarbij er specialistisch kennis en hulp beschikbaar is wanneer nodig.

3. De sociale basis beperkt lange termijn negatieve effecten van corona.

De effecten van corona zijn niet alleen op korte termijn met een lockdown, maar ook op lange termijn groot. Verminderde kansen op opdoen stage-, werk- en levenservaring, verveling onder jongeren, langdurige gezondheidsklachten door corona, financiële zorgen voor inwoners wiens inkomen uit loondienst of onderneming is wegge gevallen, de gevolgen van de pandemie en lockdown zijn nieuw en wellicht nu ook nog onbekend. Hoe zorgen dat we getroffen inwoners tijdig in beeld krijgen om zware problematiek te voorkomen?

4. Voorkom grotere mate van ongelijkheid en polarisatie, de sociale basis bevordert inclusie

We vinden het belangrijk dat iedereen in Zwolle, ongeacht leeftijd, ziekte of beperking, achtergrond, geloofsovertuiging mee kan doen en participeert. Tegelijkertijd is het voor de een veel moeilijker om een woning te bemachtigen dan voor een ander, zien we grote verschillen in gezondheidsvaardigheden, groeiende ongelijkheid op scholen. We zetten in op het bevorderen van inclusie en acceptatie van verschillen. Zwolle is en wil een stad blijven waar niemand zich buiten gesloten of gediscrimineerd voelt.

5. Stel vraag inwoner centraal

We denken vaak nog vanuit de hulp en het aanbod. Wie een timmerman is, gebruikt nu eenmaal eerder een hamer dan een steeksleutel. Ook denken we vaak in hulpvraag, en minder in kracht en veerkracht van mensen. Dat zouden we verder moeten kantelen, ook als dat betekent dat de aanbieder die het contact heeft dan even geen rol te spelen heeft. Oplossingen ontwikkelen we samen met de betrokkenen: mensen weten vaak prima zelf wat goed voor hen is. De ondersteuning (en de regels) moeten hier bij helpen. Dit betekent ook: niet alles wat minder gaat is een probleem, het hoort er soms gewoon bij dat dingen in het leven lastig zijn. Stel de vraag centraal en benut de kracht van inwoner.

Bij het opstellen van de begroting 2022 zullen deze opgaves leidend zijn om tot keuzes binnen het realiseren van de ambities te komen. Samen met gesubsidieerde partners zullen we ook afspraken maken om bestaande subsidies beter te benutten voor het realiseren van deze ambities en opgaves.

Pijler 2. Leren van resultaat

De tweede pijler om te komen tot een sterke sociale basis gaat over leren van resultaat. We gaan daarbij in de basis uit van gegevens over financiën, kwantiteit (c.q. het bereik) en de kwaliteit (c.q. ervaringen van inwoners). Deze data volgen we op meerdere niveaus. Allereerst volgen we de

Datum

11 mei 2021

beweging op lange termijn. Dat doen we aan de hand van Zwolse cijfers afkomstig vanuit onder andere het [Buurt-voor-Buurt Onderzoek](#), de indexen, data uit [Cijfers over Zwolle](#) en resultaten van de Gezondheidsmonitor van de GGD ([Jssellandscan](#)). Voorbeelden van indicatoren die de kwaliteit van de beweging volgen zijn: sociale cohesie, sociale participatie, aanwezigheid en tevredenheid over sociale voorzieningen en ervaren gezondheid. Ook met betrekking tot kwantiteit hebben we inzicht in bijvoorbeeld mantelzorg, vrijwilligerswerk en demografische gegevens. Op www.zwolle.nl/cijfers vindt u veel van deze informatie. Deze data zijn over het algemeen afkomstig uit onderzoeken die eens in de 2 tot 4 jaar uitgevoerd worden. Hierdoor kunnen de indicatoren gebruikt worden om op lange termijn de beweging te volgen, maar hebben we op korte termijn andere gegevens nodig.

Naast lange termijn monitoring doormiddel van indicatoren willen we meer leren over de effecten van beleidsinterventies binnen de sociale basis. In de praktijk zal het hierbij gaan om informatie die in de subsidieverlening uitgevraagd wordt om te kunnen volgen of ondersteuningsvormen voldoen aan de verwachtingen. Voor de monitoring op dit niveau zijn we afhankelijk van toekomstige besluiten met betrekking tot de verordening en de (toekomstige) ondersteuningsvormen.

Naast het monitoren van de beweging en de beleidsinterventies willen we de bestaande subsidies beter benutten. Een eerste stap hierin is gezet door in diverse bestuurlijke en uitvoerende overleggen het meten van interventies nadrukkelijk te agenderen. We willen dit de komende jaren verder inbedden. In praktijk betekent dit onder andere met partners kijken of we passende informatie opvragen om mee te kunnen sturen en niet onnodige administratielast creëren.

Tot slot zijn we gestart met het opbouwen van een Trendrapportage. In de bijlage vindt u de eerste Trendrapportage. De Trendrapportage Sociale basis is gebaseerd op de opbrengsten uit de verschillende gesprekstafels. We hebben getracht de opbrengst te onderbouwen met zowel lokaal als landelijk onderzoek. De gesprekstafels en de Trendrapportage bieden de mogelijkheid om onverwachte trends boven tafel te krijgen. Daarnaast helpt de Trendrapportage bij het voorkomen van sturen op enkelvoudige signalen uit de stad.

Leren van resultaat en waar nodig bijsturen

Onderdeel van de visie op de sociale basis is het leren van resultaten en de mogelijkheid om te kunnen bijsturen wanneer dat noodzakelijk is om de beweging te creëren. Dit geldt voor de uitvoering en afspraken met partners, maar ook voor onze eigen werkwijze. In 2021 wordt daarom een afstudeeronderzoek uitgevoerd waarbij de gesprekstafels van de sociale basis geëvalueerd worden. Hierbij worden zowel interne al externe deelnemers van de gesprekstafels bevroegd. Ook voor het onderdeel leren van resultaat behouden we ruimte voor verbetering. Dit betekent ook dat indicatoren in de loop der tijd bijgesteld kunnen worden wanneer blijkt dat de vooraf bedachte indicatoren minder geschikt zijn dan verwacht

Pijler 1. Samenkracht versterken.

De eerste pijler gaat over het versterken van samenkracht in Zwolle. Stapsgewijs werken we aan realisatie van de ambities die we hebben gesteld in de visie. In deze nota leest de stappen die we de komende tijd zetten in hoe we de ambities willen realiseren en daarbij de momenten waarop uw raad voor instemming gevraagd wordt.

Datum

11 mei 2021

Ambitie 1. Inwoner heeft betekenisvolle sociale contacten en daginvulling.

Ontwikkelingen bij de uitwerking van deze ambitie zijn:

- Er vindt onderzoek wijkaccommodaties en maatschappelijke voorziening. Wat is nodig en wenselijk in Zwolle? Uw raad wordt hierover nader geïnformeerd.
- Er vindt een onderzoek naar jeugd en veiligheid plaats. Wat is nodig voor jongeren in een sterke sociale basis?
- De doorontwikkelingen Goede dagen en Perspectief is in een afrondende fase. Deze beweging is al vanaf 2018 in gang gezet. Hier bleek dat vraag van cliënten niet centraal stond maar aanbod. Samen met partners is gekeken hoe we hier verbetering in aan konden brengen. Hieruit zijn twee nieuwe vormen van ondersteuning in de sociale basis uit naar voren gekomen, daginvulling voor ouderen en sociale activatie en herstel.

- Algemene voorziening kwetsbare ouderen

De sociale basis wordt versterkt met voorzieningen die specifiek toegerust zijn op ouderen in een kwetsbare positie zodat zij langer zelfstandig thuis kunnen wonen en hun mantelzorgers ontlast worden. Voor daginvulling voor ouderen is een aanbesteding gestart, uw raad is hierover in voorjaar 2021 geïnformeerd.

- Algemene voorziening sociale basis en herstel

Ook wordt de sociale basis versterkt met voorzieningen gericht op sociale activatie en herstel voor inwoners die door een fysieke of psychische oorzaak in een periode van herstel zitten en/of begeleiding nodig hebben bij het vinden en blijven deelnemen aan activiteiten. De ondersteuning is gericht op het aanbrengen van structuur, het activeren/bevorderen van sociale participatie, het organiseren van ontmoeting om sociaal isolement te voorkomen en het ontwikkelen van vaardigheden en/of het voorkomen van achteruitgang. De doelgroep zal daarnaast natuurlijk waar nodig professionele zorg krijgen passend bij hun ziekte of beperking, bijvoorbeeld vanuit de GGZ. Ook is het mogelijk dat iemand deels van deze algemene voorziening gebruik maakt en deel van een individuele maatwerkvoorziening voor dagbesteding. Juist deze gecombineerde inzet maakt het mogelijk dat mensen zo lang mogelijk aan het normale dagelijks leven deel kunnen nemen en specialistische ondersteuning alleen ingezet waar nodig. De ondersteuning bestaat uit begeleiding gericht op het deelnemen aan sociale, cultureel, sportieve en welzijnsactiviteiten. Naast het begeleiden van deze inwoners biedt deze voorziening ook activiteiten specifiek gericht op deze doelgroep. Ook talenten ontdekken is een onderdeel van deze voorziening. Na een diagnose of ziekte, in de periode van herstel, biedt Sociale activatie en herstel deze inwoners de mogelijkheid om te onderzoeken waar hun talenten liggen om weer tot zinvolle sociale contacten en daginvulling te komen. Een laatste onderdeel wordt ingezet op kennisoverdracht, zodat een deel van de doelgroep aan bestaande, reguliere activiteiten deel kan nemen, omdat daar meer kennis is hoe om te gaan met deze inwoner. Dit zal ook bijdragen aan meer kennis en acceptatie van mensen met een psychische kwetsbaarheid.

Nadere uitwerking van deze voorziening in een subsidieverordening zal binnenkort aan uw raad worden voorgelegd.

Datum 11 mei 2021

Ambitie 2 Inwoners zijn vitaal en gezond

De ambitie vitale en gezonde inwoners wordt verder uitgewerkt onder andere met inzet van

- Preventieakkoord, dit zal in de zomer aan de raad worden voorgelegd.
- Het Zwolse sportakkoord, wat al uitgevoerd wordt tot en met eind 2021.
- Nieuwe samenwerkingsafspraken met de regionale zorgverzekeraar, meer informatie hierover is te vinden op www.zorgalliantiezwolle.nl.
- Nog op te stellen gezondheidsbeleid. De raad wordt hierover in het najaar geïnformeerd.

Ambitie 3 Inwoners hebben gelijke kansen op zelfredzaam leven.

Om te kunnen zorgen voor gelijke kansen voor alle inwoners is het noodzakelijk zicht te krijgen op de ongelijkheid in kansen. Waar vindt uitsluiting plaats en hoe ziet dat eruit? Uitsluiting van kansen is vaak een complex te definiëren zaak en vaak wordt hulp ingestoken op de meest in het oog springende redenen van ongelijkheid in kansen. Het gaat niet zelden over een stapeling van factoren als klasse, afkomst, gender, validiteit en seksuele identiteit. De ambitie om inwoners gelijke kansen te bieden werkt het college de komende tijd verder uit langs onder andere

- Nadere uitwerking VN verdrag, wat in najaarsmoment aan de raad wordt voorgelegd.
- Er wordt uitvoering gegeven aan het nieuwe regionale akkoord laaggeletterdheid, waarover uw raad in januari in een themabijeenkomst heeft gesproken.
- De uitvoering van het regionaal akkoord voor lhbt en de uitvoering van de Zwolse regenboogagenda 2019-2022.
- Een informatienota over de stand van zaken antidiscriminatie. Deze is onlangs aan uw raad aangeboden.

Consequenties

n.v.t.

Financiën

n.v.t.

Communicatie

n.v.t.

Vervolg

Via de beleidscyclus en de halfjaarsrapportage Hervormingsagenda wordt u op de hoogte gehouden over de voortgang van spoor 1.

Openbaarheid

Deze nota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorstel

Zwolle

Datum

11 mei 2021

voorzitter, Peter Snijders

interim-secretaris, Liesbeth Borsboom